

Jaren negentig tot heden

Achtergrond - 1 februari 2003

Eigen wegen

Op de NAVO-top in november 1991 wordt het Oost-Westconflict officieel voor beëindigd verklaard. De Verenigde Staten bemoeien zich vanaf dat moment minder met Europa. Na het uiteenvallen van de Sovjet-Unie bestaat de gemeenschappelijke vijand niet meer. De West-Europeanen dienen nu zelf meer verantwoordelijkheid te nemen voor de veiligheid op hun continent. De oorlog in voormalig Joegoslavië maakt echter duidelijk dat de Europese partners nog allerminst in staat zijn om een gemeenschappelijk veiligheidsbeleid te formuleren.

Duitsland kiest na de vereniging internationaal voor een [terughoudende opstelling](#) om andere landen, die bang zijn voor een te machtig verenigd Duitsland, niet voor het hoofd te stoten. Vooral van Amerikaanse zijde wordt echter gevraagd om meer Duitse initiatieven. Zowel de Amerikaanse president [Bush sr.](#) als zijn opvolger [Clinton](#) spreken zich uit voor een leidende rol van Duitsland in Europa. Een leidende rol brengt echter ook militair engagement van Duitsland in het buitenland met zich mee. In de jaren negentig neemt Duitsland internationaal steeds meer verantwoordelijkheid. Tijdens de Golfoorlog in 1991 kiest Duitsland nog voor een terughoudende opstelling en participeert het alleen met financiële steun. Net als in veel andere landen vinden in Duitsland felle protesten plaats onder het motto: "Kein Blut für Öl!" Bij de opeenvolgende oorlogen in Bosnië, Kosovo, Macedonië en Afghanistan verandert de terughoudende opstelling langzaamaan in een actieve 'vredespolitiek'.

Verenigd Duitsland in de NAVO

In februari 1990 houden [Kohl](#) en [Bush senior](#) tijdens onderhandelingen in Camp David vast aan een NAVO-lidmaatschap voor heel Duitsland, inclusief Oost-Duitsland. Tegelijkertijd houden ze wel rekening met de veiligheidsbelangen van de Sovjet-Unie, die zich blijft verzetten tegen een lidmaatschap van een verenigd Duitsland. In ruil voor uitgebreide financiële en technische steun en door toezegging van hervorming van de NAVO gaat de Russische leider uiteindelijk akkoord. [Bush](#) en [Kohl](#) hebben dan inmiddels de West-Europese landen weten te overtuigen dat het West-Europese integratieproces geen gevaar loopt door de eenwording. Op 3 oktober 1990 vindt de officiële [vereniging](#) van Duitsland plaats.

Vertroebelde betrekkingen

Tijdens het presidentschap van [Clinton](#) is nog sprake van een goede relatie tussen Duitsland en de Verenigde Staten. Dit uit zich onder meer in de goede verstandhouding die de Duitse minister van Buitenlandse Zaken [Fischer](#) heeft met zijn Amerikaanse collega [Albright](#). Met het aantreden van de neoconservatieve regering van [Bush junior](#) die een meer unilaterale koers volgt, is er steeds vaker onenigheid tussen Duitsland respectievelijk Europa en Amerika. De regering van [Bush jr.](#) zet vaart achter het anti-raketten-systeem NDM (National Missile Defence-programme), een raketschild ter bescherming van de VS. Mede om dit te realiseren zegt de VS vervolgens het dertig jaar oude [ABM-verdrag](#) op dat wordt gezien als hoeksteen in de internationale afspraken rond atoombeheersing. Dit stuit in Europa op onbegrip evenals de Amerikaanse weigering om zich te houden aan het [milieuakkoord van Kyoto](#) of hun afwijzing van het Internationale Strafhof.

Na de aanslagen op het World Trade Center en het Pentagon op 11 september 2001 lijkt de relatie zich aanvankelijk enigszins te herstellen. Bondskanselier Schröder betuigt dan zijn "uneingeschränkten Solidarität" met Amerika. Van deze solidariteit is tijdens de Duitse verkiezingen in 2002 echter niet veel meer over, wanneer Schröder verklaart niet deel te zullen nemen aan een Amerikaanse aanval op Irak. De Amerikaanse veiligheidsadviseur Condoleezza Rice noemt de verhoudingen tussen Duitsland en Amerika dan zelfs "vergiftigd". Begin 2003 blijft de Duitse regering, ondanks toenemende Amerikaanse en Europese druk, tegen een militair ingrijpen in Irak.

Klik [hier](#) voor een analyse van de Amerikaans-Duitse betrekkingen sinds 1998.

Klik [hier](#) voor een analyse van Schröders buitenlandbeleid ten opzichte van Irak.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel: <https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/4062/jarennegentig-tot-heden>